

RYNEK
OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH
W IV KWARTALE 2016 ROKU

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
Warszawa 2017

Spis treści:

Synteza	3
1. Efektywność działalności inwestycyjnej OFE.....	5
2. Aktywa netto	6
3. Składki.....	8
4. Wyniki finansowe OFE.....	9
5. Dekompozycja zmiany wartości aktywów netto.....	10
6. Portfel inwestycyjny	11
7. Liczba członków	12
8. Transfery	13
9. Sytuacja finansowa PTE	14

Słowa kluczowe: KNF, PTE, OFE, STOPA ZWROTU, AKTYWA NETTO, SKŁADKI, CZŁONKOWIE OFE, PORTFEL INWESTYCYJNY, EFEKTYWNOŚĆ, TRANSFERY

Synteza

Ostatni kwartał 2016 roku, podobnie jak poprzedni, był okresem hossy na rynkach akcji. Grudzień 2016 roku był drugim (po marcu) najlepszym miesiącem 2016 roku dla inwestujących w akcje notowane na warszawskiej giełdzie papierów wartościowych. Utrzymująca się pod koniec 2016 roku korzystna koniunktura na rynkach akcji, szczególnie dla spółek z sektorów paliwowego i surowcowego, zaowocowała bardzo wysokim wzrostem indeksu WIG20 sięgającym 14% w kwartale. Sprzyjająca inwestorom sytuacja na rynkach finansowych pozwoliła wszystkim otwartym funduszom emerytalnym (OFE) na osiągnięcie dodatnich stóp zwrotu. Przeciętna kwartalna stopa zwrotu OFE wyniosła 7,5%. W tym samym czasie indeks WIG wzrósł o 9,9%.

Nie zmieniła się istotnie struktura portfela inwestycyjnego OFE. Na koniec grudnia 2016 roku dominowały w niej krajowe instrumenty udziałowe stanowiące ponad trzy czwarte wartości portfela. Blisko 9% stanowiły krajowe instrumenty dłużne, a udział instrumentów zagranicznych ustabilizował się na poziomie przekraczającym 7% portfela. Udział niezłotowych aktywów w portfelach OFE wynosił 11,5%, przy obowiązującym od początku tego roku 30% limicie zaangażowania.

W 2016 roku OFE, w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa, przekazały do ZUS środki pieniężne o wartości 3,5 mld zł, w tym 909 mln zł w IV kwartale, dla porównania, w latach 2014-2015 do ZUS trafiło z tego tytułu 7,8 mld zł. Po raz kolejny sektor OFE odnotował ujemne saldo przepływów z ZUS – wartość składek emerytalnych przekazywanych do OFE była niższa od wartości środków przekazywanych do ZUS z tytułu tzw. suwaka bezpieczeństwa. W IV kwartale tylko dwa fundusze odnotowały dodatni bilans tych operacji.

Łączny zysk powszechnych towarzystw emerytalnych (PTE) w 2016 roku wyniósł 400 mln zł i był o 82 mln zł niższy niż wynik w 2015 roku. Spadek wyniku finansowego PTE wynika przede wszystkim z istotnego zmniejszenia się przychodów z zarządzania funduszami emerytalnymi i nieznacznego wzrostu kosztów prowadzenia działalności.

Wszystkie PTE pozostają rentowne przy średniej wartości wskaźnika ROE w 2016 roku przekraczającej 10% (w skali roku). Wszystkie PTE posiadają również wskaźniki adekwatności kapitałowej powyżej poziomu zalecanego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W grudniu 2016 roku Rada Ministrów zakończyła pracę nad przeglądem systemu emerytalnego. Wyniki przeglądu, w tym *Informacja Rady Ministrów dla Sejmu RP o skutkach obowiązywania ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. poz. 398, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. poz. 1717) wraz z propozycjami zmian*, zostały przekazane do Sejmu RP wraz ze wskazaniem możliwej zmiany polegającej na przekształceniu OFE w fundusze inwestycyjne polskich akcji, które w ramach Indywidualnych Kont Emerytalnych zarządzałyby 75% aktywów przekazanych z OFE. Pozostałe 25% środków z OFE miałyby

zostać przekazane do Funduszu Rezerwy Demograficznej. Komisja Polityki Społecznej i Rodziny Sejmu RP rozpatrzyła ww. dokument w dniu 8 lutego 2017 roku i złożyła wniosek o przyjęcie go przez Sejm. Zgodnie z zapowiedziami Ministerstwa Rozwoju obecnie trwają prace nad przygotowaniem stosownych propozycji legislacyjnych, które powinny zostać ujawnione na przełomie marca i kwietnia br.

1. Efektywność działalności inwestycyjnej OFE

W IV kwartale 2016 roku przeciętna stopa zwrotu OFE wyniosła 7,5%. Wszystkie fundusze uzyskały dodatnie stopy zwrotu, przy czym wartości jednostek rachunkowych poszczególnych OFE wzrosły od 6,3% do 8,4%.

Przeciętna stopa zwrotu w IV kwartale wyniosła 7,5%

Wyniki inwestycyjne OFE uzyskiwane od lutego 2014 roku podlegają istotnym wahanom, co wynika z profilu inwestycyjnego OFE wymuszonego przepisami prawa i przekazaniem ponad połowy aktywów w postaci obligacji Skarbu Państwa, obligacji gwarantowanych przez Skarb Państwa oraz środków pieniężnych do ZUS. Od tamtego momentu w portfelach OFE dominują akcje, których zmienność jest dużo wyższa niż w przypadku instrumentów dłużnych i znajduje to swoje odzwierciedlenie także w wysokiej zmienności kwartalnych stóp zwrotu OFE.

Tabela 1. Stopy zwrotu OFE (%)

Fundusz	I Q 2016	II Q 2016	III Q 2016	IV Q 2016	2016
AEGON	3,01	-5,18	4,92	7,36	10,02
Allianz Polska	2,25	-4,46	5,76	6,33	9,86
Aviva BZ WBK	2,48	-5,97	5,68	7,72	9,70
AXA	2,63	-6,45	5,57	7,65	9,11
Generali	1,60	-5,66	4,93	7,80	8,42
MetLife	2,44	-4,98	6,19	7,85	11,47
Nationale-Nederlanden	1,90	-6,13	5,89	7,52	8,89
Nordea	3,31	-5,24	6,62	6,99	11,67
Pekao	2,59	-6,35	6,85	8,38	11,25
PKO BP Bankowy	2,07	-5,48	6,72	8,19	11,39
Pocztynion	2,61	-5,41	7,21	6,37	10,67
PZU „Złota Jesień”	1,78	-6,90	7,26	8,41	10,19
Średnia OFE	2,39	-5,69	6,13	7,55	10,22
WIG	5,49	-8,71	5,22	9,92	11,38
WIG20	7,45	-12,36	-2,35	13,95	4,77

Źródło: OFE

W IV kwartale 2016 roku koniunktura na krajowym rynku akcji podobnie jak w poprzednim kwartale sprzyjała inwestorom. Główne indeksy zyskiwały na wartości: indeks dochodowy WIG wzrósł o 9,9%, a indeks cenowy WIG20 niepełna 14%.

OFE odnotowały dodatnie stopy zwrotu również w całym 2016 roku, a ich przeciętna stopa zwrotu wyniosła 10,2%. W tym okresie inwestowanie na polskim rynku akcji okazało się opłacalne. Indeks szerokiego rynku WIG zyskał w 2016 roku blisko 11,4%, indeks średnich spółek mWIG40 prawie 18,2%, indeks małych spółek sWIG80 7,9%, a indeks spółek o największej kapitalizacji WIG20 blisko 4,8%. Najlepszymi miesiącami 2016 roku dla inwestujących w akcje notowane na polskiej giełdzie były marzec i grudzień. Indeks WIG zyskał w tych miesiącach odpowiednio 7,9% i 6,4%, a indeks WIG20 odpowiednio 9,5% i 8,3%.

2. Aktywa netto

Na koniec IV kwartału 2016 roku aktywa netto OFE wyniosły 153,4 mld zł

Otwarte fundusze emerytalne posiadały na koniec IV kwartału 2016 roku aktywa netto o wartości 153,4 mld zł, co oznacza wzrost o ponad 10 mld zł (7,4%) w ciągu 3 miesięcy. Główną przyczyną tego wzrostu była korzystna koniunktura na rynkach kapitałowych i w konsekwencji wyższa wartość wyceny akcji znajdujących się w portfelach OFE.

Tabela 2. Aktywa netto OFE (mln zł)

Fundusz	31 grudnia 2015	31 marca 2016	30 czerwca 2016	30 września 2016	31 grudnia 2016
AEGON	5 812,5	5 969,7	5 643,3	5 901,7	6 312,0
Allianz Polska	6 343,8	6 490,0	6 201,8	6 559,1	6 964,6
Aviva BZ WBK	30 935,6	31 651,7	29 709,5	31 352,3	33 681,9
AXA	9 072,0	9 308,4	8 701,8	9 178,5	9 867,0
Generali	6 905,2	7 018,5	6 619,3	6 949,2	7 482,9
MetLife	11 228,2	11 460,9	10 848,8	11 481,7	12 326,5
Nationale-Nederlanden	34 265,8	34 997,2	32 916,5	34 920,0	37 556,2
Nordea	6 435,2	6 643,1	6 289,5	6 697,5	7 154,4
Pekao	2 046,5	2 097,8	1 961,7	2 093,4	2 262,6
PKO BP Bankowy	6 344,5	6 466,5	6 102,9	6 500,8	7 015,0
Pocztylion	2 605,1	2 660,9	2 504,8	2 674,5	2 831,5
PZU „Złota Jesień”	18 501,7	18 746,5	17 363,0	18 529,7	19 979,1
Razem	140 496,1	143 511,2	134 862,9	142 838,2	153 433,8

Źródło: OFE

Rynek OFE jest rynkiem o wysokiej koncentracji

Koncentracja na rynku emerytalnym, podobnie jak w poprzednich okresach, pozostawała na relatywnie wysokim poziomie. Dwa największe podmioty miały 46% udział w rynku pod względem zarządzanych aktywów, a trzy największe fundusze ponad 59%.

W obecnej sytuacji na przyrost aktywów netto OFE największy wpływ mają osiągnięte wyniki inwestycyjne, ponieważ środki przekazywane z OFE do ZUS w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa przeważają nad wartością bieżących składek emerytalnych przekazywanych z ZUS do OFE. Wynika to z faktu, że tylko część członków OFE (2,6 mln) złożyła deklarację przekazywania części bieżących składek emerytalnych do OFE.

Proces dekulacji środków zgromadzonych w OFE realizowany jest na mocy przepisów obowiązujących od 2014 roku, zgodnie z którymi w okresie 10 lat poprzedzających osiągnięcie przez członka OFE wieku emerytalnego, zgromadzony przez niego kapitał w OFE jest umarzany i przekazywany sukcesywnie do ZUS. Od chwili rozpoczęcia tego procesu również całość jego bieżącej składki emerytalnej jest przekazywana do ZUS. Mechanizm ten określany jest mianem suwaka bezpieczeństwa, gdyż jego głównym celem wskazanym przez twórców, jest ochrona członków OFE przed tzw. ryzykiem złej daty, to jest istotnym spadkiem wartości kapitału emerytalnego bezpośrednio przed osiągnięciem wieku emerytalnego w związku z cyklicznością koniunktury na rynku kapitałowym.

Tabela 3. Umorzenia w ramach suwaka bezpieczeństwa (mln zł)

Fundusz	I Q 2016	II Q 2016	III Q 2016	IV Q 2016	2016	
					Kwota umorzenia	Umorzenie jako % średniej WAN
AEGON	34,8	35,1	34,9	36,2	141,0	2,42%
Allianz Polska	35,5	36,1	36,2	37,6	145,3	2,27%
Aviva BZ WBK	198,5	201,5	200,4	209,6	809,9	2,62%
AXA	44,9	45,7	45,5	47,7	183,8	2,02%
Generali	41,8	41,9	41,8	43,7	169,1	2,46%
MetLife	88,7	89,4	89,3	92,2	359,6	3,19%
Nationale-Nederlanden	178,7	181,4	180,6	188,7	729,5	2,13%
Nordea	30,7	31,6	31,6	33,0	126,8	1,94%
Pekao	12,2	12,3	12,2	12,7	49,3	2,40%
PKO BP Bankowy	33,7	34,5	34,6	36,4	139,2	2,18%
Pocztalio	19,9	20,0	19,8	20,6	80,3	3,08%
PZU „Złota Jesień”	142,7	143,9	142,9	150,3	579,7	3,17%
Razem	862,1	873,2	869,7	908,6	3 513,7	2,50%

Źródło: OFE

Pierwsze przekazanie środków w ramach suwaka nastąpiło w IV kwartale 2014 roku i obejmowało okres od lutego 2014 roku. Łącznie OFE przekazały wówczas do ZUS kwotę 3,7 mld zł, co stanowiło 2,3% wartości aktywów netto OFE według stanu na koniec września 2014 roku. W 2015 roku OFE przekazały w ramach suwaka prawie 4,1 mld zł, co stanowiło 2,7% średniej wartości aktywów netto OFE według stanu na koniec poszczególnych miesięcy. W IV kwartale 2016 roku OFE przekazały do ZUS środki o wartości 908,6 mln zł, czyli średnio 0,63% swoich aktywów netto. W całym 2016 roku OFE przekazały w ramach suwaka ponad 3,5 mld zł, co stanowiło 2,5% średniej wartości aktywów netto OFE według stanu na koniec poszczególnych miesięcy. Wystąpiło znaczące zróżnicowanie w zakresie wielkości środków przekazanych do ZUS przez poszczególne OFE w porównaniu do zarządzanych przez nie aktywów, w związku ze zróżnicowaną strukturą wiekową członków poszczególnych funduszy.

3. Składki

W IV kwartale 2016 roku ZUS przekazał do OFE składki o wartości 733 mln zł

W IV kwartale 2016 roku do otwartych funduszy emerytalnych trafiło ponad 733 mln zł składek. Kolejne nowelizacje przepisów prawa sprawiały, że w ostatnich latach obowiązująca stawka składki kierowanej do OFE kilkakrotnie się zmieniała, co powodowało fluktuacje wielkości strumienia nowych środków kierowanych do OFE. Od sierpnia 2014 roku do OFE są przekazywane składki tylko tych osób, które złożyły odpowiednią deklarację w ZUS.

Skalę dokonanych zmian obrazuje fakt, że jeszcze w I i II kwartale 2014 roku do OFE przekazano składki o wartości odpowiednio 3,2 mld zł oraz 2,9 mld zł, czyli ponad trzykrotnie większej niż w poszczególnych kwartałach 2016 roku.

Tabela 4. Składki przekazane do OFE (mln zł)

Fundusz	I Q 2016	II Q 2016	III Q 2016	IV Q 2016	2016
AEGON	22,4	22,9	21,3	20,8	87,5
Allianz Polska	41,5	43,3	37,8	34,9	157,4
Aviva BZ WBK	174,6	179,4	159,4	147,7	661,1
AXA	48,1	48,8	45,4	43,6	186,0
Generali	49,8	51,5	48,0	45,6	195,0
MetLife	59,8	61,5	56,1	53,1	230,4
Nationale-Nederlanden	272,5	284,5	254,6	233,6	1 045,1
Nordea	32,9	33,5	31,3	30,3	128,0
Pekao	11,6	11,9	11,1	10,2	44,8
PKO BP Bankowy	32,1	32,8	30,6	29,1	124,5
Pocztalio	10,4	10,5	10,5	11,1	42,5
PZU „Złota Jesień”	76,1	76,8	74,1	73,2	300,2
Razem	831,8	857,5	780,1	733,2	3 202,5

Źródło: ZUS

Od przekazanych przez ZUS składek potrącone były opłaty na rzecz PTE w wysokości nie wyższej niż 1,75% przekazanych środków. Tylko dwa fundusze, Aviva OFE Aviva BZ WBK oraz PKO BP Bankowy OFE pobierają opłaty od składki według niższych stawek, odpowiednio: 0,75% oraz 1,70%. Po uwzględnieniu opłat od składek, w IV kwartale na konta członków OFE trafiło blisko 722 mln zł.

Szacunki UKNF, uwzględniające proces dekulacji aktywów, wskazują, że wartość kapitałów przekazywanych przez OFE do ZUS w ramach suwaka bezpieczeństwa będzie przeważała nad wartością składek przekazywanych w tym czasie przez ZUS do OFE. W IV kwartale 2016 roku ujemny bilans tej operacji z punktu widzenia OFE wyniósł około 175 mln zł. Tylko dwa fundusze odnotowały w tym okresie dodatnie saldo rozliczeń z ZUS.

W 2016 roku otwarte fundusze emerytalne przekazały do ZUS w związku z suwakiem bezpieczeństwa o 311,1 mln zł więcej niż otrzymały w formie składek. W całym 2016 roku pięć OFE miało dodatni bilans tej operacji, podczas gdy w 2015 roku tylko jeden OFE. W 2014 roku, a więc pierwszym, w którym obowiązywał suwak bezpieczeństwa, saldo rozliczeń OFE-ZUS było korzystne dla funduszy, ale wynikało to z faktu, że do lipca 2014 roku fundusze otrzymywały jeszcze składki za wszystkich członków, a nie tylko za tych, którzy złożyli stosowną deklarację.

4. Wyniki finansowe OFE

Łączny wynik finansowy otwartych funduszy emerytalnych za IV kwartał 2016 roku wyniósł 10,9 mld zł. Wszystkie OFE wykazały dodatnie wyniki finansowe w wysokości od 170 mln zł (OFE Pocztylion) do 2,6 mld zł (Nationale-Nederlanden OFE).

**W IV kwartale
2016 roku OFE
wykazały
10,9 mld zł zysku**

Tabela 5. Wyniki finansowe OFE (mln zł)

Fundusz	I Q 2016	II Q 2016	III Q 2016	IV Q 2016	2016
AEGON	173,7	-308,1	276,5	433,6	575,7
Allianz Polska	142,8	-289,0	356,5	414,2	624,5
Aviva BZ WBK	757,4	-1 890,9	1 688,1	2 412,7	2 967,4
AXA	238,5	-600,6	481,7	702,4	822,1
Generali	110,5	-399,0	327,2	539,9	578,7
MetLife	268,9	-570,5	671,4	896,6	1 266,5
Nationale-Nederlanden	652,3	-2 145,8	1 932,9	2 624,3	3 063,7
Nordea	212,1	-347,2	414,6	468,0	747,5
Pekao	53,2	-133,3	134,0	174,8	228,7
PKO BP Bankowy	129,9	-354,0	409,1	531,2	716,2
Pocztylion	67,0	-144,3	180,1	169,7	272,5
PZU „Złota Jesień”	325,5	-1 290,6	1 252,3	1 554,2	1 841,4
Razem	3 131,9	-8 473,3	8 124,4	10 921,8	13 704,8

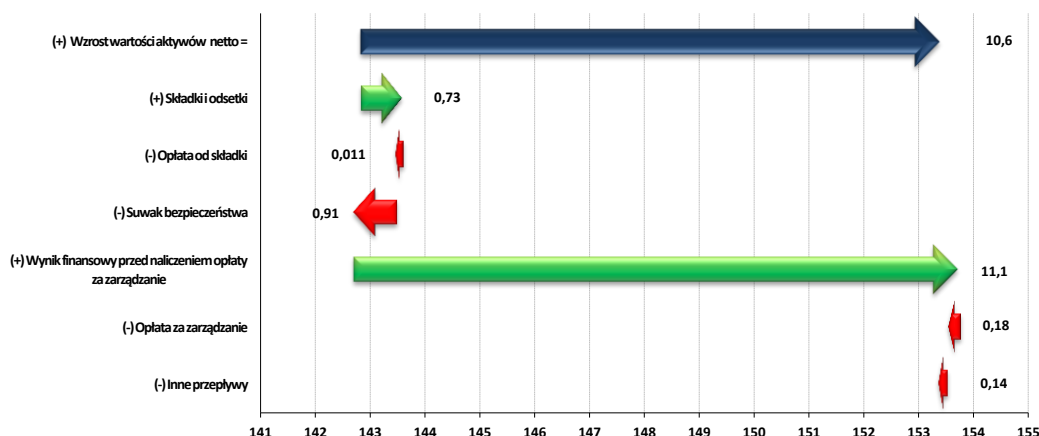
Źródło: OFE

Od początku lutego 2014 roku portfel OFE ma charakter znacznie bardziej agresywny niż w poprzednich okresach, z tego względu wyniki inwestycyjne OFE charakteryzują się dużo większą zmiennością i są w większym stopniu zależne od koniunktury na rynkach akcji, co bezpośrednio przekłada się na wykazywane wyniki finansowe.

5. Dekompozycja zmiany wartości aktywów netto

W IV kwartale 2016 roku aktywa netto OFE wzrosły o 10,6 mld zł (7,4%). Największy wpływ na tę zmianę miały wyniki finansowe funduszy. Ujemne saldo przepływów finansowych pomiędzy OFE i ZUS w IV kwartale 2016 roku nie miało znaczącego wpływu na dynamikę aktywów OFE w analizowanym kwartale. Od składek o wartości 0,7 mld zł zostały potrącone opłaty na rzecz powszechnych towarzystw emerytalnych w wysokości 11,3 mln zł. Fundusze emerytalne odnotowały dodatni wynik finansowy, który przed naliczeniem opłaty za zarządzanie osiągnął poziom 11,1 mld zł. Tytułem tej opłaty powszechne towarzystwa emerytalne pobrały 0,2 mld zł.

Wykres 1. Dekompozycja zmiany wartości aktywów netto OFE (mld zł)

Źródło: OFE, obliczenia własne

Pozostałe elementy oddziałujące na poziom aktywów netto to między innymi zmiana poziomu zobowiązań, wpłaty na rzecz budżetu państwa w związku z ustaleniem członkowi OFE prawa do emerytury z systemu innego niż kapitałowy oraz przekazanie środków na rzecz spadkobierców zmarłych członków OFE. Łączny bilans tych operacji był w IV kwartale ujemny i przyczynił się do spadku wartości aktywów netto o około 0,1 mld zł.

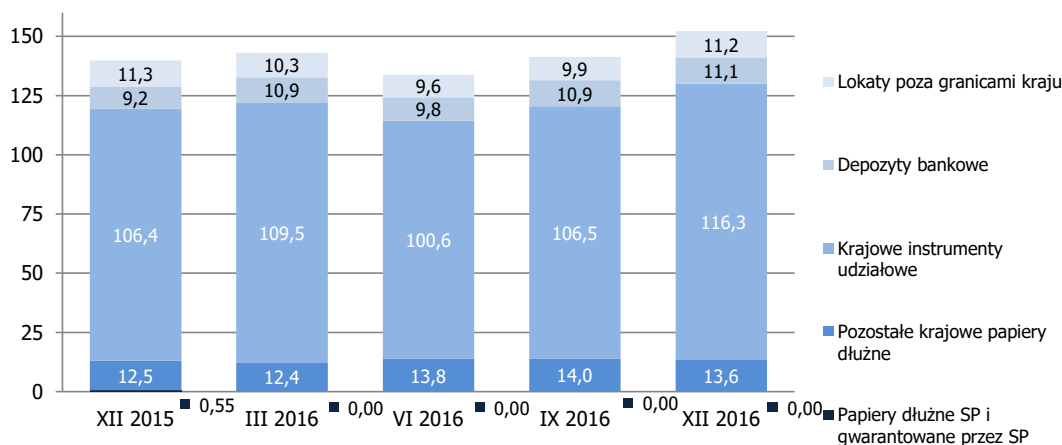
6. Portfel inwestycyjny

Dominującą pozycję w portfelach OFE stanowiły krajowe instrumenty udziałowe, a zaangażowanie OFE w tej pozycji, w związku ze wzrostem kursów posiadanych akcji, zwiększyło się w ciągu 3 miesięcy. W IV kwartale 2016 roku, podobnie jak w poprzednim, na rynku krajowym popyt na akcje ze strony OFE przeważał nad podażą, co oznacza, że fundusze aktywnie zwiększały swoje zaangażowanie w akcje.

Na koniec IV kwartału 116,3 mld zł (76,4% portfela OFE) fundusze ulokowały w krajowe instrumenty udziałowe (głównie akcje), podczas gdy 3 miesiące wcześniej wartość tej kategorii lokat wynosiła 106,5 mld zł (75,4% portfela).

Od lutego 2014 roku podstawę portfela OFE stanowią krajowe udziałowe papiery wartościowe

Wykres 2. Struktura portfela inwestycyjnego OFE (mld zł)

Źródło: OFE

W IV kwartale nieznacznie wzrosła wartość lokat OFE w depozytach bankowych i wyniosła 11,1 mld zł (7,3% portfela). Na koniec poprzedniego kwartału OFE ulokowały w depozytach 10,9 mld zł.

W związku z dobrą koniunkturą na rynkach kapitałowych wzrosła również wartość lokat OFE poza granicami kraju o około 1,3 mld zł, osiągając poziom 11,2 mld zł i 7,3% udział w portfelu inwestycyjnym OFE. W analizowanym kwartale sprzedaż przez OFE akcji notowanych poza granicami kraju tylko nieznacznie przeważała nad kupnem. W całym 2016 roku wartość transakcji sprzedaży akcji przez OFE poza granicami kraju przewyższała wartość transakcji kupna takich akcji.

Z początkiem lutego 2014 roku zniesiony został limit na lokaty poza granicami kraju i wprowadzony limit na inwestycje denominowane w walucie innej niż krajowa, który od początku 2016 roku wynosi 30% aktywów. Na koniec grudnia 2016 roku udział niezłotowych aktywów w portfelach OFE wynosił 11,5% i był wyższy od stanu na koniec poprzedniego kwartału o około 0,3 pp.

Nieznacznie spadła natomiast wartość zaangażowania OFE w krajowe pozaskarbowe instrumenty dłużne. Ich wartość w portfelach OFE na koniec IV kwartału 2016 roku wyniosła 13,6 mld zł (9% portfela), podczas gdy w poprzednim kwartale było to 14 mld zł (9,9% portfela).

7. Liczba członków

Na koniec grudnia 2016 roku do OFE należało 16,4 mln członków

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych prowadzonego przez ZUS, na koniec IV kwartału 2016 roku do OFE należało łącznie 16,4 mln członków. W porównaniu z końcem poprzedniego kwartału oznacza to spadek o 32 tys. członków, czyli o około 0,2% w ujęciu względnym. W okresie od 1 kwietnia do 31 lipca 2014 roku każdy członek OFE miał możliwość złożenia do ZUS oświadczenia woli o przekazywaniu części składki emerytalnej do OFE po 1 lipca 2014 roku. Od 1 kwietnia do 31 lipca 2016 roku ubezpieczeni ponownie mogli podjąć decyzję o zmianie alokacji części składki emerytalnej między OFE i ZUS, przy czym, jeżeli ubezpieczony nie chciał zmieniać decyzji podjętej w poprzednim okienku transferowym w 2014 roku, to nie musiał składać żadnej deklaracji. Według stanu na koniec grudnia 2016 roku członkowie, którzy złożyli takie oświadczenie w pierwszym lub w drugim okresie, stanowili blisko 16% wszystkich członków OFE. W poszczególnych funduszach odsetek ten wahał się od 8,7% do 24,5%. Należy podkreślić, że osoby, które nie złożyły oświadczenia o przekazywaniu części składki do OFE nadal pozostają członkami OFE, a fundusze zarządzają ich środkami pochodzącymi ze składek, które zostały przekazane do lipca 2014 roku.

Tabela 6. Liczba członków OFE

Fundusz	31 grudnia 2015	31 marca 2016	30 czerwca 2016	30 września 2016	30 grudnia 2016	
					Członkowie	Udział członków przekazujących składki do OFE
AEGON	921 408	919 650	917 889	916 061	913 870	9,3%
Allianz Polska	1 076 996	1 075 950	1 074 999	1 073 656	1 072 203	11,6%
Aviva BZ WBK	2 649 332	2 644 831	2 640 525	2 636 287	2 630 996	19,5%
AXA	1 152 169	1 150 869	1 149 654	1 148 395	1 146 650	13,2%
Generali	1 000 455	999 163	997 838	996 678	995 026	16,0%
MetLife	1 591 605	1 589 020	1 586 945	1 584 708	1 581 431	12,8%
Nationale-Nederlanden	3 077 790	3 074 029	3 070 170	3 066 738	3 061 745	24,5%
Nordea	989 883	987 058	985 568	983 997	982 175	12,5%
Pekao	335 450	334 825	334 291	333 672	332 885	10,6%
PKO BP Bankowy	943 153	941 880	940 758	939 297	937 435	12,2%
Pocztylion	585 526	584 793	584 078	583 288	582 334	8,7%
PZU „Złota Jesień”	2 208 375	2 203 525	2 198 977	2 194 167	2 188 092	12,5%
Razem	16 532 142	16 505 593	16 481 692	16 456 944	16 424 842	15,7%

Źródło: ZUS, OFE

W IV kwartale 2016 roku liczba osób samodzielnie przystępujących do OFE spadła z ponad 1000 osób w II i III kwartale do 441, co jest wyraźnie niewystarczające, aby zapewnić zastępowalność kohort w OFE i zatrzymać proces sukcesywnego zmniejszania się liczby członków OFE.

8. Transfery

W IV kwartale 2016 roku liczba transferów członków między poszczególnymi funduszami wyniosła 844. Najwięcej członków pozyskał Nationale-Nederlanden OFE (339 osób). Uwzględniając liczbę członków, którzy opuścili ten fundusz, końcowe dodatnie saldo transferowe wyniosło 251 osób, co było najlepszym wynikiem na rynku. Fundusz ten pozostaje w dalszym ciągu głównym beneficjentem transferów. W ostatniej sesji ponad 40% członków zmieniających fundusz przeniosło się właśnie do Nationale-Nederlanden OFE.

W IV kwartale 2016 roku 844 członków zmieniło fundusz emerytalny

Tabela 7. Saldo osób zmieniających OFE

Fundusz	I Q 2016	II Q 2016	III Q 2016	IV Q 2016	2016
AEGON	-27	-14	-77	-127	-245
Allianz Polska	2	-16	0	8	-6
Aviva BZ WBK	-148	-22	-77	-74	-321
AXA	-13	-5	1	21	4
Generali	-30	-31	-27	-52	-140
MetLife	-4	6	32	35	69
Nationale-Nederlanden	198	83	168	251	700
Nordea	21	-6	14	-11	18
Pekao	-8	-11	-33	-33	-85
PKO BP Bankowy	19	28	44	38	129
Pocztylion	-29	-23	-69	-75	-196
PZU „Złota Jesień”	19	11	24	19	73
Liczba transferowanych członków OFE	443	352	647	844	2 286

Źródło: ZUS

Nieznaczny, ale zauważalny wzrost liczby transferów w III i IV kwartale 2016 roku, w porównaniu do poprzednich kwartałów tego roku można wiązać z otwarciem przez przepisy prawa możliwości zainicjowania procesu zmiany funduszu podczas składania deklaracji dotyczącej woli przekazywania części składki emerytalnej do ZUS lub OFE od 1 kwietnia do 31 lipca 2016 roku.

9. Sytuacja finansowa PTE

Wartość kapitałów własnych powszechnych towarzystw emerytalnych na koniec grudnia 2016 roku wyniosła blisko 2,4 mld zł i wzrosła o około 4% w porównaniu do stanu z września 2016 roku. Na wzrost poziomu kapitału własnego w PTE w IV kwartale 2016 roku wpłynęły dodatnie wyniki finansowe osiągnięte przez towarzystwa.

Tabela 8. Wybrane wskaźniki sytuacji finansowej PTE (mln zł)

Wyszczególnienie	31 grudnia 2015	31 marca 2016	30 czerwca 2016	30 września 2016	31 grudnia 2016
Kapitał własny	2 458,6	2 510,1	2 189,4	2 269,2	2 363,7
Wynik finansowy netto	481,9	85,7	215,9	298,2	399,7
Kapitał własny + Fundusz Gwarancyjny/ WAN OFE	2,4%	2,4%	2,3%	2,2%	2,1%

Źródło: PTE

Kapitały własne PTE są bardzo istotnym elementem bezpieczeństwa kapitałowej części systemu emerytalnego. Stanowią kluczowy element gwarantowania odpowiedniego poziomu jakości zarządzania aktywami funduszy oraz mogą być źródłem pokrycia strat w przypadku nieprawidłowości, w tym wystąpienia odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie PTE. Z tego powodu bardzo ważne jest, aby PTE posiadały kapitały własne na poziomie adekwatnym do wartości zarządzanych aktywów w OFE. Na koniec IV kwartału 2016 roku relacja sumy kapitałów własnych PTE i środków na Funduszu Gwarancyjnym do aktywów netto OFE wynosiła 2,1% i wahała się w poszczególnych towarzystwach od 1,4% do 3,3%. Stosunek aktywów płynnych PTE i środków na Funduszu Gwarancyjnym do aktywów netto OFE wynosił 1,9% (od 1,5% do 3,1% w poszczególnych PTE).

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl